

Udskriftsdato: 26. december 2025

KEN nr 9230 af 15/02/2001 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse A-9-01 om tilbagebetaling - tilsidesat oplysningspligt - mod bedre vidende - formue - bedrageri - påtaleopgivelse

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: J.nr.: 200425-00

Ankestyrelsens principafgørelse A-9-01 om tilbagebetaling - tilsidesat oplysningspligt - mod bedre vidende - formue - bedrageri - påtaleopgivelse

Resume:

Det forhold, at politimesteren havde opgivet at rejse tiltale for overtrædelse af straffelovens bestemmelse om bedrageri, havde ikke betydning for spørgsmålet om tilbagebetalingspligt efter aktivlovens regler.

Begrundelsen herfor var, at der ikke kan opstilles samme krav til bevis i civilprocessen som i strafferetten.

Love:

Lov om aktiv socialpolitik - lovbekendtgørelse nr. 266 af 12. april 2000 - § 91, nr. 1

Sagsfremstilling:

Ansøger og dennes ægtefælle, der var kommet her til landet som flygtninge, havde modtaget kontanthjælp siden familien blev bosat i kommunen i 1991.

Begge ægtefæller underskrev i januar 1991 en erklæring om oplysningspligt. I erklæringen var bl.a. nævnt, at der skulle gives oplysning om indtægter ud over bistandshjælpen, herunder penge fra hjemlandet. Erklæringen var oversat til hjemlandets sprog.

Ansøger var efterfølgende til opfølgningssamtale bl.a. i maj 1996, hvor han benægtede enhver formue og indtægt. Han underskrev også et sandheds- og anmeldelsesskema.

Ved samtale med forvaltningen i april 1998 oplyste ansøger, at han havde købt en tankstation med overtagelse i maj 1998. De medbragte salgsdokumenter viste, at ansøger havde haft en egenkapital på 600.000 kr. ved indestående i bank i forbindelse med købet. Ansøger oplyste, at pengene stammede fra et familielån.

Ansøger fik oplyst, at han herefter måtte anses for at være selvstændig, og at han ikke længere var berettiget til kontanthjælp. Kommunen ønskede samtidig flere oplysninger om kapitalbeløbet, da ansøger havde modtaget kontanthjælp igennem flere år. Til brug for undersøgelsen modtog kommunen kopi af oplysninger fra ansøgers bank og fra politiet.

Af disse oplysninger fremgik, at ansøger i oktober og december 1997 havde fået overført et beløb i USD fra udlandet, der begge gange svarede til ca. 300.000 kr. Det først modtagne beløb blev indsat

på ansøgers børns konti med 100.000 kr. til hvert barn. I "anmeldelse af betaling fra udlandet", oplyste ansøger begge gange, at betalingsformålet var køb af benzintank.

Under en senere samtale med forvaltningen oplyste ansøger, at pengene stammede fra hans svigerfar, som havde ydet ham pengene som et lån med henblik på erhvervelse af en tankstation. Han oplyste ligeledes, at lån fra hans hjemland var et spørgsmål om ære, hvorfor der ikke forelå noget lånedokument.

Af et notat om "Hvidvask-undersøgelse" fremgik bl.a., at ansøger havde forklaret, at pengeoverførslerne i efteråret 1997 stammede fra hans svigerfar, der ønskede at hjælpe ham til at få et job. Ansøger ønskede at købe en benzintank. Personalet i banken rådede ham til ikke at have så store beløb liggende hjemme. Han

ønskede derfor at fordele beløbet ligeligt mellem sine børn, da han efter sigende ville miste retten til kontanthjælp, hvis kommunen fik kendskab til de store beløb.

Kommunen traf herefter beslutning om at kræve den tidligere udbetalte kontanthjælp fra oktober 1997 tilbagebetalt i henhold til bistandslovens § 25, stk. 1.

Kommunen begrundede afgørelsen med, at ansøger havde haft formue og at han mod bedre vidende havde undladt at give kommunen oplysning herom.

Kommunen anmeldte ligeledes ansøger til politiet for socialt bedrageri i henhold til straffelovens § 279.

I klagen til nævnet anførte ansøger bl.a., at han kom fra en kultur, hvor et lån og især et betinget lån havde en anden betydning end formue.

Nævnet tiltrådte, at ægtefællerne skulle tilbagebetale den kontanthjælp, som familien havde modtaget fra oktober 1997.

Nævnet lagde afgørende vægt på, at ægtefællerne flere gange var blevet gjort opmærksom på oplysningspligten, herunder ved en oversat erklæring. Ægtefællerne måtte således antages at have forstået indholdet af oplysningspligten, jf. bistandslovens § 18, idet de var blevet vejledt klart om bestemmelsens rækkevidde.

Nævnet fandt det på den baggrund godtgjort, at ansøger havde kendskab til betydningen af tilstedeværelsen af likvide midler/formue set i forhold til berettigelsen til kontanthjælp. Nævnet lagde herved også vægt på oplysningen om, at ansøger placerede 300.000 kr. på sine børns konti.

Det forhold, at formuen hidrørte fra et lån, som ansøger havde optaget hos sin svigerfar, betød efter nævnets opfattelse ikke, at kommunen kunne bortse fra formuen, idet ansøger kunne råde over pengene.

I klagen til Ankestyrelsen gjorde ansøger bl.a. gældende, at hans svigerfar ikke ville forære ham pengene, men låne ham dem som en investering.

Ansøger henviste endvidere til, at politimesteren havde besluttet at opgive påtale mod ham for overtrædelse af straffelovens § 279. Begrundelsen var, at videre forfølgning ikke kunne ventes at føre til, at ansøger ville blive fundet skyldig til straf.

Sagen blev behandlet i principielt møde som supplement til SM O-88-88 med henblik på afklaring af betydningen af, at politimesteren havde opgivet at rejse tiltale for socialt bedrageri i henhold til straffelovens § 279 i en situation, hvor kommunen havde besluttet at kræve tilbagebetaling i henhold

til aktivlovens § 91 (tidligere bistandslovens § 25, stk. 1, nr. 1).

Afgørelse:

Ankestyrelsen fandt, at kommunen med rette havde krævet den kontanthjælp tilbagebetalt, som ansøger og dennes ægtefælle havde fået udbetalt fra oktober 1997, jf. § 91, nr. 1 i lov om aktiv socialpolitik (tidligere 25, stk. 1, nr. 1 i bistandsloven).

Begrundelsen for afgørelsen var, at Ankestyrelsen fandt det godtgjort, at ansøger mod bedre vidende havde undladt at give kommunen oplysninger om sine formueforhold.

Ankestyrelsen lagde vægt på, at ægtefællerne i 1991 havde underskrevet en erklæring om oplysningspligt, hvor det bl.a. var nævnt, at der skulle gives oplysning om indtægter ud over bistandshjælpen, herunder

penge fra hjemlandet. Erklæringen var oversat. Ansøger var endvidere i maj 1996 i forbindelse med en opfølgningssamtale blevet informeret om sandheds- og anmeldelsespligten.

Vedrørende pengetransaktionerne i oktober og december 1997 lagde Ankestyrelsen vægt på, at pengene ikke var blevet overført til en spærret konto eller lignende med klausul om, at beløbet kun kunne frigives i forbindelse med køb af benzinstation. Ansøger havde frit kunnet disponere over de modtagne beløb, hvilket var dokumenteret af, at ansøger indsatte en del af pengene på børnenes konti.

Ankestyrelsen lagde endvidere afgørende vægt på, at ansøger havde forklaret denne disposition med, at han var bange for at miste retten til bistandshjælp, hvis kommunen fik kendskab til de store beløb. Ankestyrelsen fandt det derfor godtgjort, at ansøger havde været klar over, at han burde have oplyst kommunen om de modtagne beløb.

Det forhold, at politimesteren havde besluttet at opgive påtale for overtrædelse af straffelovens § 279 om bedrageri overfor kommunen, havde ikke betydning for spørgsmålet om tilbagebetalingspligt i henhold til aktivlovens (tidligere bistandslovens) regler.

Begrundelsen herfor var, at det er antaget i teori og praksis, at der ikke kan opstilles samme krav til bevis i civilprocessen som i strafferetten. I straffesager skal tiltaltes skyld således være sandsynliggjort i en sådan grad, at der ikke består nogen rimelig tvivl herom. Så strengt et beviskrav gælder derimod ikke i forhold til tilbagebetalingsreglen i aktivlovens § 91. Ankestyrelsen henviste herved til det anførte i Folketingets Ombudsmands beretning for året 1998, side 78-79, hvor Ombudsmanden havde udtalt sig i en sag om en lignende problemstilling i forhold til arbejdsløshedsforsikringslovens regel om svig.

Ankestyrelsen tiltrådte således det sociale nævns afgørelse.